

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012. Цей переклад був здійснений за підтримки Фонду прав людини Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не зобов'язує Суд. Для отримання додаткової інформації ознайомтеся з повідомленням про авторські права в кінці цього документа.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Інформаційне повідомлення з юриспруденції Суду № 105

Лютий 2008 р.

July i TOB Libération проти Франції - 20893/03

Рішення від 14.2.2008 [Секція III]

Стаття 10

Стаття 10-1

Свобода вираження поглядів

Кримінальне засудження редактора газети за наклеп на слідчого суддю у статті, котра містила звіт із прес-конференції, організованої цивільними позивачами: *порушення*

Факти: Справа стосувалась рішення проти французької щоденної газети «Libération» і її редактора Сержа Жюлі (Serge July) стосовно наклепу, завданого шляхом публікації статті щодо кримінального розслідування смерті, за підозрілих обставин, французького судді під час перебування у закордонному відрядженні. Стаття, опублікована під заголовком «Mort d'un juge: la veuve attaque juges et polices» («Смерть судді: вдова обвинувачує суддів і поліцію»), переповідала коментарі, зроблені під час прес-конференції за цією справою. Метою прес-конференції було оприлюднення офіційного запиту вдови загиблого щодо перевірки діяльності суддів, відповідальних за досудове слідство. У зв'язку з цим критикувалось досудове слідство. Згадані слідчі судді порушили проти заявників справу про наклеп, стверджуючи, що чотири речення статті були наклепницькими: «1. Вона [вдова загиблого] скаржиться на упередженість суддів. 2. Розслідування справи здійснюється у «дивний» спосіб. 3. [Голова Співки суддів], тим часом, сказав про «каталог помилок». 4. Тому що вони [слідчі судді] були повільні». Кримінальний суд виправдав обох заявників. Лише речення щодо «упередженості суддів» було визнане дифамаційним. Проте, суд погодився із запереченнями заявників щодо їхньої добросовісності, з огляду на те, що газета, повідомляючи про критику слідства, просто виконувала завдання з інформування громадськості. Апеляційний суд частково скасував виправдання заявників. Він встановив,

що, окрім твердження, що судді були упередженими, дифамаційним було і звинувачення слідства у тому, що воно здійснюється у «дивний» спосіб. Суд вирішив, що згадані речення шкодять честі і репутації двох слідчих суддів. Проте, апеляційний суд не погодився із запереченнями заявників щодо їхньої добросовісності на тій підставі, що вони явно не дотримались своїх обов'язків із забезпечення обережності і об'єктивності. Сержа Жюлі визнали винним у публічному наклепі на державних службовців, а компанія-заявник була визнана цивільно відповідальною. Сержу Жюлі наказали сплатити штраф у 10000 франків (приблизно 1500 євро), і таке ж відшкодування було призначене кожному цивільному позивачу, а у «Libération» та іншій загальнонаціональній газеті треба було розмістити оголошення, в якому переказувалися б основні положення судового рішення. Апеляційний суд наказав також заявникам сплатити солідарно цивільним позивачам 20000 франків (приблизно 3000 євро) в рахунок видатків, не сплачених державою. Заявники подали апеляцію з питань права на підставі, поміж іншим, статті 10 Конвенції, але безуспішно.

Право: Рішення проти заявників становило втручання у їхню свободу вираження поглядів. Таке втручання було передбачене французьким правом і переслідувало законну мету захисту репутації відповідних слідчих суддів, у якості державних службовців, а також підтримання авторитету і неупередженості судової влади.

Стосовно того, чи було таке втручання «необхідним у демократичному суспільстві», то преса була одним із засобів, за допомогою якого політики і громадська думка можуть перевірити, чи судді виконують свої нелегкі обов'язки у спосіб, який є відповідним до мети, яка утворює основу ввірених їм завдань. Це особливо яскраво видно у даній справі, оскільки зроблені під час прес-конференції коментарі безпосередньо стосувались судового слідства резонансної кримінальної справи, яка була особливо широко висвітлена у ЗМІ. Можливість розсуду державних органів у оцінці «необхідності» оспорюваного заходу була, таким чином, обмеженою.

Суд не переконало мотивування, надане апеляційним судом. Дана стаття була репортажем із прес-конференції стосовно справи, котра перебувала вже у публічній сфері, і національні суди не повинні були підмінювати своєю думкою думку преси стосовно того, які засоби репортажу слід застосовувати журналістам для передачі інформації. Окрім того, ця стаття правильно використовувала умовний спосіб і у кількох місцях застосовувала лапки, аби читач не переплутав повідомлення доповідачів і аналітику газети. Імена доповідачів також повторювались щоразу, з розрахунку на читача, тому не можна стверджувати, як це зробив апеляційний суд, що деякі речення можуть належати журналісту і, отже, заявникам. Також, стаття не містила жодної особистої ворожості щодо суддів.

Межі допустимої критики були ширшими з огляду на те, що державні службовці виступали у офіційній якості. Причини, наведені Касаційним судом для відхилення апеляції заявників, не були ні належними, ні відповідними, оскільки згадані судді – державні службовці, які працюють у «засадовій державній інституції», можуть, як такі, бути об'єктами особистої критики у «допустимих» межах, котра не повинна бути лише теоретичною чи загальною. Щодо мотивувань, наданих апеляційним судом стосовно використання прикметника «дивний», це порівняння, звичайно, не схвальне, стаття наводила як вислів учасниці прес-конференції, а не журналіста особисто. У будь-якому випадку, заявники навіть не вдавались до того рівня перебільшення чи провокування, який є необхідним у здійсненні журналістської свободи. Суд не вважав дані вислови «явно образливими»

щодо двох згаданих суддів, і дійшов висновку, що підстави, на яких було встановлено, що заявники діяли недобросовісно, важко узгодити із принципами, які стосуються права на свободу вираження поглядів і ролі преси як «сторожового пса».

Висновок: порушення (одноголосно).

Стаття 41 – 7500 євро відшкодування обом заявникам спільно.

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини
Це резюме, підготовлене Секретаріатом, не є обов'язковим для Суду.

Посилання на [Інформаційні повідомлення з юриспруденції](#)

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012.

Офіційними мовами Європейського суду з прав людини є англійська та французька. Цей переклад був здійснений за підтримки Фонду прав людини Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не зобов'язує Суд, і Суд не несе відповідальності за його якість. Він може бути завантажений з бази даних судової практики Європейського суду з прав людини HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) або з будь-яких інших баз даних, яким Суд надав його. Він може бути відтворений у некомерційних цілях за умови зазначення повної назви справи разом з вище вказаним повідомленням про авторські права і посиланням на Фонд прав людини. Будь-яку особу, яка бажає використовувати переклад або його частину в комерційних цілях, просимо зв'язатися за наступною адресою: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.

Click here for the [Case-Law Information Notes](#)